

Gregorčičev „Izgubljeni cvet“ je prava pesem, to je pesem, da se poje. Skušajmo peti prevod (*La fleur perdue*) — ki je, kar se tiče števila zlogov¹ in rim točen — po znanem napevu. Ne gre! Zapijmo na pr. verz „*Pourquoi ton teint sans hale*“! Nemogoče ga je spraviti v slovenski napev, ima namreč za petje en zlog preveč (kakor vsi ženski francoski verzi), ker se namreč francoski brezglasni e na koncu verza poje (izgovarja), kakor vsak drug samoglasnik in torej ni nem.

Nastane temeljno prašanje, ali naj se pri prevajanju slovenskih pesmi v francoščino francoski končni brezglasni e tudi šteje za zlog, ki odgovarja slovenskemu končnemu nenaglašenemu zlogu. Ali, drugače izraženo: Ali naj se vsa ka slovenska ženska rima izrazi v francoščini z brezglasnim e (ki je edina francoska ženska rima!) in ali naj se ta šteje kot zlog? Moj odgovor je: da! Pojdimo nazaj k verzu „*Luna sije*“. Rekel sem, da bi ritem „*lune blanche*“ bolje odgovarjal izvirniku ko Meurvilleov „*La lune luit*“. In zakaj? Ker se to ne da peti po znanem napevu; pač pa „*lune blanche*“.

Iz teh razmotrivanj izvajam za bodoče prevode iz slovenske poezije v francoščino zakon, da se mora brezglasni e na koncu francoskega verza všteti v število zlogov; na pr. slovenski verz s poljubno žensko rimo ima 6 zlogov; ta se mora prevesti, da prevod odgovarja izvirniku, s 5 zložnim francoskim verzom + brezglasnim e, to je skupaj 6 zlogov; ne pa morda s 6 zložnim francoskim verzom + brezglasnim e (kakor je to delal Meurville²), kar bi odgovarjalo v slovenščini 7 zložnemu verzu z žensko rimo.

In drugi princip, ki naj ga prevajavec upošteva, je pa ta, da se ne drži več starinskega francoskega pravila o sosledju rim, ampak tesno držeč se slovenskega izvirnika prevaja njegove moške rime z moškimi, ženske pa z ženskimi.

Če bodo v bodoče prevajavci upoštevali ta dva principa, bodo prevodi vse drugačni ko Meurvilleovi, to se pravi, podobnost prevoda izvirniku bo veliko večja, ne da bi se morda s tem količkaj grešilo zoper francosko metriko.

Razen omenjenih prevodov ima knjiga še dva „*Un cœur humain est chose sainte . . .*“ (spet tiste tri pikice) to je Gregorčičeva „*Srcé človeško sveta stvar!*“ in „*Les Revenants*“, Jenkove „*Obujenke*“. Pri prvi bi samo opomnil, da je verz „*Douce, une parole ouvre le cœur*“ prav neroden in da sta konca verzov: „*Mais parmi les fleurs où tu bus Ce que tu sèmes, le sais tu?*“ — neblagoglasna.

V „*Les Revenants*“ je prevajavec rime premestil, na mesto moških je postavil ženske in obratno, kar je po mojem mnenju čisto nepotrebno, sicer se pa ta prevod čita najbolj gladko izmed vseh.

Na koncu bi še omenil — kar sem mestoma že namignil — da je kličajo- in pikomanija v tej knjigi malo čudna, ne francoska.

Dr. Pavel V. Brežnik.

Die Südgrenze der deutschen Steiermark. Denkschrift des akademischen Senats der Universität Graz. Mit 2 Kartenbeilagen. Graz, 1919. 8° 58 str.

Graška univerza je izdala to spomenico v nemškem, francoskem in angleškem jeziku z namenom, da utemelji nemške aspiracije po južni, slovenski Štajerski. Spomenica hoče doseči ta namen na podlagi zemljepisnih argumentov,

¹ Izvzemši napačni verz „*Elles étaient cueillies . . .*“ (spet tri pike!), ki ima en zlog preveč.

² Zato so vsi njegovi verzi daljši ko v izvirniku!

ki so po eni strani zemljepisno-prometne, po drugi zemljepisno-gospodarske nature, dalje zgodovinskih in kulturno-historičnih dejstev. Izredno nehvaležen posel je, govoriti o takšnem poskusu; problem je namreč tako enostaven, da bi zadostovalo par stavkov, namesto da se poskuša utemeljevati na par tiskovnih polah. Želja hodi povsod pred dokazovanjem in vodi znanstvenike po poti, na kateri smo bili vajeni gledati žurnaliste vsakdanjih političnih listov. Zato vse razglabljanje ne presega vrednosti in tehtnosti Tagespoštinih političnih uvodnikov, le s tem razločkom, da se govori s pomočjo strokovnega substrata znanih nemških geografov (n. pr. Krebs, Sieger) ter podrobne, zlasti gospodarske statistike, vporabljene po znanem načinu, po katerem odtehta nemštvo Maribora vso bližnjo in daljno slovensko okolico.

Zavračati argumentacijo v podrobnem, se mi ne zdi vredno. Spomenica zahteva dravsko dolino zase zato, ker so tu industrijska podjetja, trgovina, „die alte deutsche Kulturarbeit“, dalje zahteva za Nemško Avstrijo vse to slovensko ozemlje zato, ker stoje tu „kerndeutsche Städte Marburg, Pettau“ itd. in mnogoštevilna „deutschfreundliche Steirer-Partei“ („Štajerec“), ker ima dežela dobro vpeljane trgovske, železniške ter sploh gospodarske zveze z Nemško Avstrijo in ker so ti kraji „für die Versorgung Deutschösterreichs mit Wein, Geflügel, Eiern, Obst und Gemüse wichtig, ebenso für den Viehandel, vor allem mit Rindern und Schweinen, aber auch Pferden“! — Brezplodnega (prerekanja zoper to ideologijo smo siti do grla in smo se ga srečno rešili na gordijski način. Če ima takšna spomenica kje na odločujočem mestu efekt Robert Sieger, profesor geografije na graški univerzi, je kot izvedenec za zemljepisne zadeve prideljen nemško-avstrijski delegaciji v Parizu), našemu najokornejšemu zastopniku ne bo težko, navajati od točke do točke tehtnejše protiargumente; literarno zavračanje pa se mi zdi absurdno, nekako anahronistično. To vse so že opravili naši dnevniki za časa deklaracijskih bojev.

Ant. Loboda.

V spomenici graškega akademskega senata je na več krajih tudi govor o jezikoslovnih stvareh. Le par ocvirkov hočem tu navesti, da si more čitatelj sam ustvariti zaslužno sodbo o vrednosti spomenice.

Tako pišejo graški učenjaki n. pr. str. 26.: „Die Deutschen, die sich spätestens im Jahre 874 in Poetovio niederliesen, behielten den Namen als Petov und Pettau bei. Das slovenische Ptuj (= fremd) erscheint erst nach 1780 — — —“. Slovensko krajevno ime torej po njihovem ni nič drugega kot znani pridevnik *tuj*, ki ga pišejo Slovenci v stari in še (redkeje) v novi dobi tudi *ptuj*; o grafični dvojici *tuj-ptuj* gl. Ramovš, Čas. za slov. jez. knjiž. in zgod. I. 134. O tej malo srečni razlagi nočemo dalje izgubljati besedi, marveč si hočemo ogledati resnico. V rimski dobi se je mesto zvalo *Poetovio*. Večino starih rimskih mest je slovenski naval uničil; kakor pa so Slovenci sprejeli od prejšnjih prebivalcev, ki so v prvi dobi po slovenski okupaciji še životarili med njimi, marsikako ime reke in gore, tako so sprejeli tudi ime *Poetovio*; da, celo zelo verjetno je, da to mesto ob prihodu Slovencev ni mnogo trpelo, kakor nam priča kontinuiteta cesarskih novcev (do XIV. stol.) v tem mestu. Rešila ga je prometna zveza z vzhodom. Od predslovenskih prebivalcev (Romanov) so torej Slovenci prevzeli ime in ga potem po svojih lastnih glasovnih zakonih dalje izpreminjali: *Petóviov* (e je bil širok, končni